

Szent Dizmász, a jobb lator

Az első szent és az egyetlen, akit maga Jézus „avatott szentté,” Kr. u. 33-ban halt meg. Szent Dizmász a halálraítéltek, a haldoklók, a vezeklők, a megtérő bűnösök véddőszentje, liturgikus emléknapja március 25-e.

Lukács evangéliumában olvassuk: „A megfeszített gonosztevők közül az egyik szidalmazta: Nem a Krisztus vagy te? Szabadítsd hát meg magad, és minket is! De a másik megróttá ezekkel a szavakkal: Nem félsz Istentől? Hiszen te is ugyanazt a büntetést szenveded! Mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését vesszük, de ez itt semmi rosszat sem cselekedett. Aztán így szólt: Jézus, emlékezz meg rólam, mikor eljössz országodba. Ő ezt felelte neki: Bizony, mondom neked: még ma velem leszel a paradicsomban!” (Lk 23,39–43)

A Lukács-evangéliumban megfogalmazottakon kívül az egyházatyák és az ún. apokrif iratok is megemlékeznek a jobb latorról. Ez utóbbiak szerint, amelyek egyébként nem tartoznak a sugalmazott könyvek közé, a jobb latort Dizmásznak hívták, és valóban félelmetes bűnöző volt, akinek a lelkiismeretén jelentős mennyiségű bűn száradt, beleértve az emberölés büntetését is.

„Valóban nagyon furcsa ez a vallás” – jegyezte meg egy alkalommal Rino Cammilleri olasz író –, amelyben az ács fia Isten, az első szent egy gyilkos, az első megkeresztelt pedig egy megszálló hadserg katonája (Kornéliusz százados).

Jézus mellé senki sem került véletlenül. Mindegyik személyből valamilyen tanítás árad felénk, és sokukban felfedezhetjük saját magunkat. A jobb és a bal lator a kereszthez és az emberi szenvedéshez való viszonyulás két formáját testesítik meg: a lázadás és az átkozódás megtestesítője a „bal lator”, az elfogadás és a bizalomteljes remény megtestesítője a „jobb lator”: Jézus, emlékezz meg rólam, mikor eljössz

országodba. „Bizony, mondom neked: még ma velem leszel a paradicsomban!”

Mivel érdemelte ki a mennyországot ez az első, Jézus által szentté avatott szent? Hiszen még bocsánatot sem kért, tetteit sem bánta meg nyilvánosan... Jézusnak láthatóan elég volt, hogy elismerte bűnét (mi jogosan szenvedünk büntetést), és hogy az utolsó pillanatban rászánta magát erre a tetre. Talán sok év után először mutatott valaki iránt együttérzést („ő semmi rosszat sem tett”). Egyes szentírás-magyarázók hangsúlyozzák, hogy a rosszindulatú és gúnyolódó tömeggel szemben a jobb lator volt az egyetlen, aki Jézus védelmére kelt, ő egyedül emelte fel hangját és szólt hozzá. Az apostolok és a tanítványai – hallgattak a kereszttel alatt...

Közismert rabló, bűnöző és bandita, aki élete utolsó pillanatában megcsinálta a legnagyobb „balhét”: elrabolta magának a mennyországot. Példája reményt nyújt mindazoknak, akik kétségek közt gyötrődve azon töprengenek, hogy Jézus megbocsát-e nekik... Azonnali bizonyíték számukra, hogy az ember tettei földi életének utolsó pillanatáig számítanak: amíg az ember él, semeddig sem késő...

„A jobb lator a halálraítéltek, a haldoklók, a nyilvánosan vezeklők patrónusa. A betegek közti szolgálatom patrónusává választottam őt – mondta a lengyel Krzysztof Tabath atya. – Miért? Azért, mert többéves kórházlelkészi tevékenységem során rendszeresen találkozom a két lator jelenetével, amelyet Lukács evangéliumában olvashatunk.

Hogy lehet az – adódik gyakran a kérdés –, hogy egy kórteremben egymás mellett levő két ágyon két személy közül, akik sok év óta szentségek nélkül és ugyanabban a kritikus állapotban vannak, az egyik hirtelen kéri a szentgyónás szentségét, a másik pedig hallgat és hátat fordít...? Miért történik ez? Nem tudom. Mindig titok

marad számomra. Jézus azonban az evangéliumon keresztül mégis megvilágít számunkra valamit. Amikor visszaadja a betegeknek egészségüket, gyakran a beteghez közelálló hitére való tekintettel teszi ezt. Azt gondolom, hogy ugyanígy kell tekintenünk a kórházban történő megtérésre is: imával, bűnbánattartással, a barátok és a családtagok kitartó hitének segítségével történik.

Visszaemlékszem egy haldokló esetére, aki makacsul elzárkózott. Sokan kértek, hogy vezessem őt lélekben Istenhez, ő ugyanis nem akart beszélni pappal. Egy nap az ápolónő, aki szerzetesnővér is volt, sürgetett, hogy keressem fel a beteget. Nem akartam kellemetlenkedni nála, tudván, hogy mi a hozzáállása a kérdéshez, a nővér azonban kitartóan nyaggatott. Rendben van – szántam rá magam végül –, de addig ön menjen a kápolnába és imádkozzon értünk. Amikor beléptem a kórterembe, a beteg arra kért, hogy gyóntassam meg...”

Loretóban, a Názareti Ház-bazilikában egy igen érdekes kereszttel lehet találkozni. Sokak véleménye szerint Petraliai Ince testvérnek, aki a kereszttel készítette 1637-ben, sikerült valami rendkívülit alkotnia. Amikor ugyanis szemből ránézünk a keresztre, úgy tűnik, mintha Jézus arca közömbös lenne – amilyen közömbös és rosszindulatú volt a tömeg a Golgota hegyén. Amikor bal oldalról, a bal lator felől nézzük a képet, Jézus arca eltorzul, és kiül rá a fájdalom, amikor azonban jobb oldalról, a jobb lator felől nézzük, a Megváltó arcán szelid mosoly jelenik meg...

Urunk, Jézus, aki mindvégig szeretettel minket, és nem valamiért szeretsz bennünket, hanem mindennek ellenére, add meg nekünk, kicsi és nagy „latoroknak”, hogy életünk utolsó pillanatában meglásuk a mosolyt arcodon... Mindenható és irgalmas Isten, te igazságot szolgáltatasz a bűnösnek, alázatosan kérünk, vezess minket szelíden az igaz bűnbánatra, ahogy Egyszülött Fiad kegyes pillantással megbánásra készítette a szent jobb lator, és add nekünk azt az örök dicsőséget, amit neki ígértél – a mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten, mindörökkön örökké. Ámen.

Lengyelből fordította:
SZEMERE JÁNOS ATYA